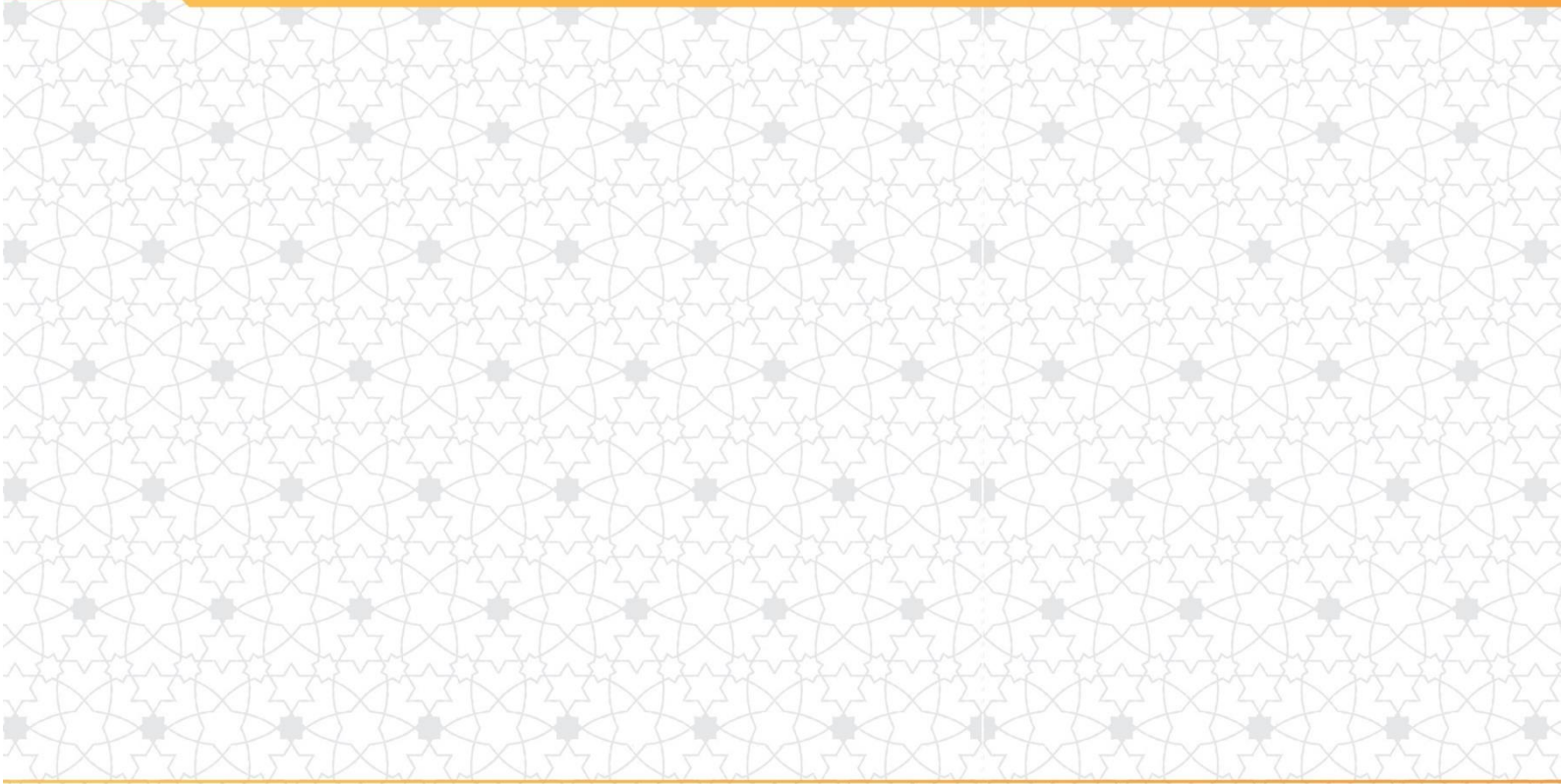

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۲۳): بخش معدن و صنایع معدنی

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۴۴۵

کد موضوعی: ۳۱۰

دوره دوازدهم - سال اول

ثبت: ۲۶۰

عنوان گزارش: بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۲۳): بخش معدن و صنایع معدنی

نوع گزارش: طرح/لایحه راهبردی نظارتی

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه معدن و صنایع معدنی)

مدیر مطالعه: افشین میرزائی

تهیه و تدوین‌کننده: محمدحسین پیروی

ناظران علمی: حبیب‌الله ظفریان، میلاد بیگی

صفحه آرا: نفیسه حاجی صفری

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه ۱۴۰۴

۲. جداول بودجه

۳. معدن و صنایع معدنی

۴. حقوق دولتی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۱۱/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۱/۳۰

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده.....	۱
خلاصه مدیریتی.....	۱
۱. مقدمه.....	۳
۲. درآمدهای دولت ناشی از بخش معدن.....	۳
۳. تخصیص حقوق دولتی.....	۵
۴. جبران خسارت بهره‌برداری معادن و فعالیت‌های معدنی.....	۷
۵. اعتبارات سازمان زمین‌شناسی.....	۸
۶. بررسی درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی.....	۱۱
۷. جمع‌بندی.....	۱۴
منابع و مأخذ.....	۱۵

فهرست شکل‌ها

شکل ۱. پیش‌بینی درآمدهای سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور در سال ۱۴۰۴ با توجه به سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲..... ۵

فهرست جداول

۱. جزئیات درآمدهای دولت از بخش معدن در قانون بودجه ۱۴۰۳ و بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴.....	۴
۲. بررسی تخصیص حقوق دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴.....	۶
۳. میزان تخصیص سهم استان‌ها از حقوق دولتی در سال ۱۴۰۲.....	۷
۴. بررسی موضوع جبران خسارت در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴.....	۸
۵. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴.....	۸
۶. تخصیص طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۲.....	۹
۷. اعتبارات هزینه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴.....	۱۰
۸. تخصیص اعتبارات هزینه‌ای در سال ۱۴۰۲.....	۱۱
۹. پیش‌بینی عملکرد شرکت‌های دولتی بخش معدن در لایحه بودجه ۱۴۰۴.....	۱۲

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۲۳): بخش معدن و صنایع معدنی

چکیده

هدف این گزارش بررسی موارد مربوط به بخش معدن و صنایع معدنی در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ است. در جداول بخش دوم لایحه مشاهده می‌شود که، علی‌رغم پیش‌بینی افزایش ۱۸ درصدی رشد قیمت مواد معدنی، سرجمع مقدار حقوق دولتی پیش‌بینی شده تغییری نسبت به سال گذشته نداشته است. متفاوت با سال گذشته، برای ردیف درآمدی اعمال عوارض بر صادرات مواد خام و نیمه خام و درآمد حاصل از لغو معافیت مالیاتی آن در سال آینده عدد مشخص شده است. همچنین عدد مشخص شده برای ۵ واحد درصد افزایش عوارض جابجایی بارهای معدنی در جداول لایحه، بیش از دو برابر محاسبات است که این بیش‌برآوردی با بند ۳ سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم مبنی بر واقعی کردن منابع، مغایر به نظر می‌رسد. از سوی دیگر علی‌رغم تصریح قوانین پایه و تخصیص صددرصدی حقوق دولتی، مطابق جداول بودجه تنها ۳۱/۲ درصد از حقوق دولتی اخذ شده، جهت هزینه‌کرد به بخش معدن بازگردانده خواهد شد. با لحاظ تورم سالانه، میزان تخصیص حقوق دولتی به بخش معدن نسبت به سال گذشته کاهش یافته است. همچنین مشخص شدن میزان دریافتی ناشی از خسارت‌های بهره‌برداری از معادن و فعالیت‌های صنایع معدنی در جداول بودجه می‌تواند چالش‌زا باشد. از سوی دیگر سرجمع اعتبارات (طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای و هزینه) پیشنهاد شده برای سازمان زمین‌شناسی کمتر از یک سوم میزان مشخص شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت تحقق اهداف اکتشافی مندرج در قانون برنامه هفتم پیشرفت است. در نهایت با فرض میزان مشخصی از افزایش قیمت‌های مواد معدنی (مطابق پیش‌بینی‌ها) و تورم تولیدکننده بخش معدن، درآمدهای در نظر گرفته شده برای ایمیدرو خوش‌بینانه به نظر می‌رسد.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

هدف این گزارش بررسی موارد مربوط به بخش معدن و صنایع معدنی در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ است.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

در قسمت مربوط به درآمدها مشاهده می‌شود که سرجمع مقدار حقوق دولتی پیش‌بینی شده تغییری نسبت به سال گذشته نداشته است. این در حالی است که میانگین رشد قیمت‌های مواد معدنی (تحت سناریوهای مختلف) ۱۸/۰۶ درصد محاسبه شده است. از سوی دیگر مشاهده می‌شود که برای ردیف درآمدی حاصل از اعمال عوارض بر صادرات مواد خام و محصولات معدنی و لغو معافیت مالیاتی صادرات مواد خام و نیمه خام عدد مشخص شده است؛ مقدار درآمد

این دو ردیف در قانون بودجه سال گذشته به صورت نمادین و با عدد یک میلیارد ریال مشخص شده بود. در مورد وضع عوارض حمل و نقل جاده ای بارهای مواد معدنی، با توجه به برآورد درآمد ۳۸۰ هزار میلیارد ریالی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای در سال ۱۴۰۴ از جابجایی کلیه بارها در جاده (با لحاظ روند افزایشی این درآمد در طول سال های اخیر)، عدد مشخص شده برای ۵ واحد درصد افزایش عوارض جابجایی بارهای معدنی در جداول لایحه حدود ۲۵ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود. این درحالیست که در بخش دوم لایحه بودجه، این عدد، دو برابر و به میزان ۵۰ هزار میلیارد ریال پیشنهاد شده است. این امر با بند ۳ سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم مبنی بر واقعی کردن منابع، مغایر به نظر می‌رسد.

علی‌رغم تصریح قوانین و مقررات مبنی بر ۱۰۰ درصد تخصیص یافته بودن حقوق دولتی اخذ شده از معادن، در سال ۱۴۰۴ تنها ۳۱/۲ درصد از پیش‌بینی حقوق دولتی اخذ شده برای هزینه به بخش معدن بازگردانده خواهد شد. البته لازم به ذکر است که طبق روال سنوات قبل احتمالاً، میزان اعداد تخصیصی به مراتب کمتر از مقدار مصوب خواهد بود؛ به طور مثال تنها ۲/۸ درصد از حقوق دولتی اخذ شده در سال ۱۴۰۲ به استان‌های محل معادن تعلق گرفته است. از سوی دیگر با توجه به پیش‌بینی میزان رشد شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن در سال آینده در واقع میزان مصوب تخصیص حقوق دولتی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کاهش یافته است.

همچنین مشخص شدن میزان دریافتی بابت خسارت‌های بهره‌برداری از معادن و فعالیت‌های صنایع معدنی، بر اساس جزء «۵» بند «الف» ماده (۴۳) قانون برنامه ششم توسعه که در جزء «۷» بند «ب» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت نیز تنفیذ شده، در جداول بودجه می‌تواند چالش‌زا باشد. زیرا بیم آن می‌رود که ماده قانونی مذکور به‌عنوان حکمی عمومی میان تمام معادن و هزینه‌ای اضافه بر حقوق دولتی در میان مسئولین استانی تلقی شود. تحمیل این هزینه می‌تواند فعالیت‌های معدنی، به‌خصوص معادن کوچک و متوسط را با چالش‌هایی مواجه کند.

با توجه به ریسک فزاینده فعالیت در حلقه اکتشاف معادن، سازمان زمین‌شناسی و اعتبارات آن از اهمیت ویژه‌ای در بخش معدن برخوردار هستند. سرجمع طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای سازمان زمین‌شناسی (مرتبط با وظایف حاکمیتی آن در بخش معدن و صنایع معدنی) در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به حدود ۲۷،۴۶۰ میلیارد ریال می‌رسد. این عدد هرچند حاکی از رشد اعداد مصوب در این خصوص نسبت به سال گذشته است، اما علاوه بر احتمال عدم تخصیص، با اعداد مورد نیاز و اعلام شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت دستیابی به اهداف اکتشافی مندرج در برنامه هفتم پیشرفت (۸۵،۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار در سال ۱۴۰۴) فاصله دارد و تنها ۳۲ درصد عدد اعلام شده می‌باشد.

در نهایت با توجه به گسترش فعالیت‌های سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، هزینه‌ها و درآمدهای این سازمان و شرکت‌های زیر مجموعه در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ مورد بررسی قرار گرفت. پیش‌بینی شده که درآمدها و هزینه‌های این سازمان در سال ۱۴۰۴ به ترتیب ۲۳/۸ و ۳۵/۹ درصد رشد داشته است. این در حالی است که با توجه به پیش‌بینی رشد ۱۸/۰۶ درصد قیمت‌های موارد معدنی و ۳۴/۴ درصد هزینه‌های تولیدکنندگان این بخش، این پیش‌بینی در طرف درآمدها با خوش‌بینی همراه است.

۱. مقدمه

در این گزارش به بررسی ابعاد مختلف بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ پیرامون بخش معدن و صنایع معدنی پرداخته شده است. در این رابطه درآمدهای دولت از بخش معدن، نسبت تخصیص حقوق دولتی در محل‌های مشخص شده، جبران خسارت بهره‌برداری معادن و فعالیت‌های معدنی، اعتبارات سازمان زمین‌شناسی و درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی فعال در بخش معدن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

۲. درآمدهای دولت ناشی از بخش معدن

از جمله مهم‌ترین ردیف‌های درآمدی دولت در بودجه سالانه کشور، میزان درآمد حاصل از حقوق دولتی و بهره مالکانه معادن است. براساس ماده (۱۴) قانون معادن مصوب سال ۱۳۷۷ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، حقوق دولتی به درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه گفته می‌شود که به نرخ روز در محل معدن به‌صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی شده یا فراوری شده محاسبه می‌شود و در چارچوب بودجه مصوب با تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن، توسط دارنده پروانه بهره‌برداری به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت می‌شود. علاوه بر آن بر اساس تبصره‌های «۲» و «۳» ماده (۶) قانون اصلاح قانون، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است جهت تعیین و تحویل محدوده‌های اکتشافی بلامعارض، مبالغی را به عنوان حق‌الارض اکتشافی از مکتشف دریافت نماید.

همچنین در احکام بودجه سال ۱۴۰۴، مقرر شد با هدف ایجاد انگیزه در معادن جهت استفاده از حمل‌ونقل ریلی، نرخ عوارض جابه‌جایی بار مواد معدنی از جاده، به‌استثنا شن و ماسه و خاک رس، بر اساس تن - کیلومتر، پانزده درصد تعیین گردد. از این میزان ده واحد درصد سهم سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده ای، که این سازمان مکلف است دو واحد (۰.۲٪) درصد از عوارض دریافتی را صرف نگهداری و بهسازی محورهای حمل بار معدنی نماید. پنج واحد درصد نیز باید صرف بهسازی، نوسازی و توسعه خطوط ریلی مرتبط با معادن شود.

علاوه بر موارد فوق، با هدف تشویق سرمایه‌گذاران به حرکت به سمت انتهای زنجیره در زنجیره‌های صنایع پتروشیمی و معدنی کشور، براساس موضوع ماده (۳۷) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و موضوع بند «پ» ماده (۹۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت، به ترتیب معافیت مالیاتی صادرات مواد خام و نیمه‌خام لغو و صادرات آن‌ها مشمول اخذ عوارض گردیده است.

ردیف‌های مربوط به درآمدهای فوق‌الذکر در جداول مصوب قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴، در جدول ۱ آمده است.

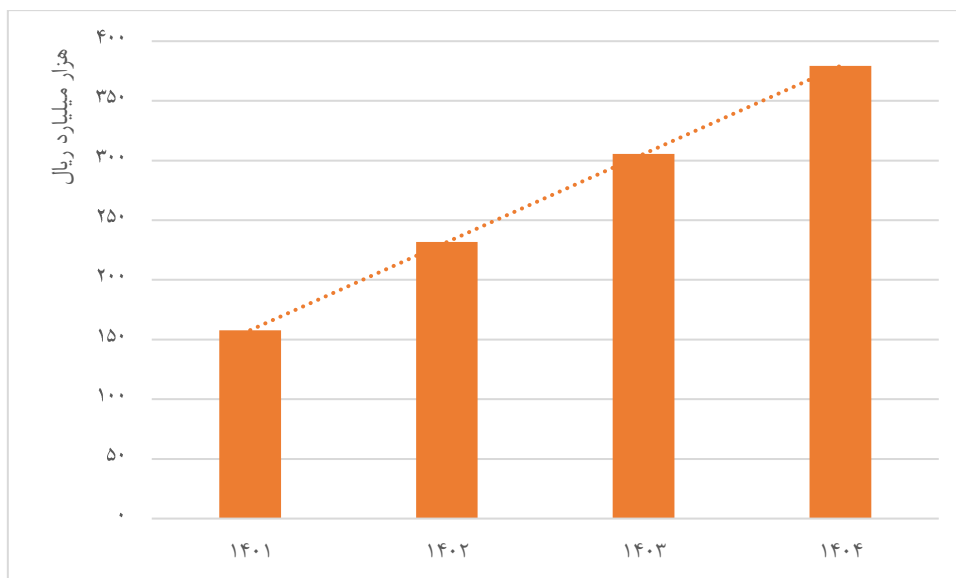
جدول ۱. جزئیات درآمدهای دولت از بخش معدن در قانون بودجه ۱۴۰۳ و بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴

تغییر (درصد)	پیشنهادی لایحه بودجه ۱۴۰۴ (میلیارد ریال)	مصوب قانون بودجه ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)	عنوان
۰	۵۳۰,۰۰۰	۵۳۰,۰۰۰	درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن (موضوع ماده (۱۴) اصلاحی سال ۱۳۹۴ قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۰)
۶۶	۲,۰۰۰	۱,۲۰۰	عواید حاصل از اخذ تعرفه برای تعیین و تحویل محدوده‌های بلامعارض، جهت صدور پروانه اکتشاف و حق اکتشاف (موضوع تبصره‌های «۲» و «۳» ماده (۶) قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۰)
۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	درآمد حاصل از خسارات ناشی از اکتشاف و بهره برداری از معادن بخش خصوصی (ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن)
-	۵۰,۰۰۰	۰	درآمد حاصل از ۵ واحد درصد از عوارض جابه‌جایی بار معدنی از جاده (موضوع بند «ص» تبصره «۱»)
۰	۱,۰۰۰	۱	درآمد حاصل از وضع عوارض صادراتی بر مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پائین (موضوع ماده (۳۷) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر)
-	۳۰,۰۰۰	۱	درآمد حاصل از صادرات مواد خام و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی و محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی (موضوع بند (پ) ماده (۹۹) ق.ب.ه.پ)

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴.

همان‌طور که مشاهده می‌شود، سرجمع مقدار حقوق دولتی پیش‌بینی شده تغییری نسبت به سال گذشته نداشته است. این در حالی است که در گزارش مرکز پژوهش‌ها به جهت بررسی قسمت اول لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، میانگین رشد قیمت‌های مواد معدنی (تحت سناریوهای مختلف) ۱۸/۰۶ درصد محاسبه شده است [۱]. از دیگر سو شاهد افزایش ۶۶ درصدی درآمد دولت ناشی از اخذ حق‌الارض اکتشافی هستیم. همچنین شایان ذکر است مقدار مصوب ردیف‌های درآمدی مربوط لغو معافیت مالیاتی و اعمال عوارض بر صادرات مواد خام و نیمه خام در جداول بودجه سال ۱۴۰۳ به صورت نمادین می‌باشد. آوردن عدد ۱,۰۰۰ میلیون ریال در جداول بودجه‌ای به این معنا است که چنین ردیف درآمدی وجود دارد و با توجه به هر میزان تحقق آن، صرف مصارف خاص آن که در قوانین و مقررات مشخص شده است، خواهد شد. این در حالی است که در لایحه سال ۱۴۰۴ برای عوارض صادراتی و لغو معافیت مالیاتی صادرات مواد خام و نیمه‌خام به ترتیب مبلغ هزار و سی هزار میلیارد ریال مشخص شده است.

به منظور بررسی افزایش ۵ واحد درصد افزایش عوارض جابجایی بارهای معدنی، لازم است درآمد حاصل از جابجایی بار سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای مورد تحلیل قرار گیرد. از این رو در شکل ۱ نمودار این درآمد در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و بر همین اساس پیش‌بینی سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ به نمایش گذاشته شده است. با توجه به اینکه نرخ این عوارض از دی‌ماه ۱۴۰۰ از ۴ درصد به ۹ درصد افزایش یافته است، از سال‌های پیش از آن صرف نظر شده است.

شکل ۱. پیش‌بینی درآمدهای سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور در سال ۱۴۰۴ با توجه به سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

مأخذ: صورت‌های مالی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای.

از این رو به نظر می‌رسد در سال ۱۴۰۴ با ثابت ماندن نرخ عوارض بارهای معدنی، درآمد این سازمان به حدود ۳۸۰ میلیارد ریال خواهد رسید. با توجه به اینکه ۱۲ درصد از کل بارنامه‌های صادر شده در کشور در سال ۱۴۰۲، مربوط به مواد معدنی بوده است [۲]، درآمد این سازمان از این ناحیه در سال ۱۴۰۴ حدود ۴۵ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود. افزایش نرخ عوارض جابجایی این مواد از ۹ درصد به ۱۵ درصد، درآمد حاصله را به حدود ۷۵ هزار میلیارد ریال خواهد رساند. لذا ۵ واحد درصد (از ۱۵ درصد کل عوارض جابجایی بار معدنی از جاده) مربوط به موضوع بند «ص» تبصره «۱» بخش اول قانون بودجه سال ۱۴۰۴ که در جداول بودجه آمده برابر با یک سوم این مبلغ و حدود ۲۵ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود. این در حالی است که در جداول لایحه این عدد، ۵۰ هزار میلیارد ریال (یعنی دو برابر میزان برآوردی) پیشنهاد شده است. این امر با بند ۳ سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم مبنی بر واقعی کردن منابع، مغایر به نظر می‌رسد.

طبق قانون بودجه ۱۴۰۴ قرار است درآمدها از این محل به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز گردد تا از طریق ردیف درآمد- هزینه‌ای و پس از مبادله موافقت‌نامه از طریق دستگاه‌های اجرائی ذیربط، صرف بهسازی، نوسازی و توسعه خطوط راه آهن (ریلی) مرتبط با معادن شود.

۳. تخصیص حقوق دولتی

براساس قانون معادن مصوب ۱۳۷۷ و اصلاحات بعدی آن و همچنین قانون نظام مهندسی معدن مصوب ۱۳۷۹، درآمدهای ناشی از اخذ حقوق دولتی به ترتیب زیر باید به مصرف برسد:

- ۶۵ درصد جهت اجرای بهینه تکالیف و مأموریت‌های توسعه‌ای معادن و صنایع معدنی توسط وزارت؛

- ۱۵ درصد برای اضافه کردن به اعتبارات همان استان جهت ایجاد رفاه، زیرساخت و توسعه در شهرستان؛
 - ۱۲ درصد برای احیا و بازسازی محل عملیات معدنی توسط منابع طبیعی توسط جهاد کشاورزی در صورتی که در زمین‌های مربوط به منابع طبیعی اقدام به راه‌اندازی معدن شود؛
 - ۵ درصد در حمایت از فعالیت‌های صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی؛
 - ۳ درصد آن نیز از اعتبارات اعطایی به سازمان نظام مهندسی.
- همچنین براساس بند «پ» ماده (۴۳) برنامه ششم توسعه، که مجدداً در جزء (۷) بند «ب» ماده (۴۸) برنامه هفتم پیشرفت تنفیذ شد، دولت مکلف است حقوق دولتی را به حساب ویژه‌ای که نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید تا در قالب قانون بودجه سنواتی در امور فوق‌الذکر صرف کند. این اعتبار صد درصد تخصیص یافته تلقی می‌شود و هرگونه هزینه دیگر مشمول تصرف غیرقانونی در اموال عمومی می‌باشد.
- این در حالی است که مقادیر مصوب در قوانین بودجه سنواتی و به دنبال آن مقادیر تخصیص یافته آن به دستگاه‌های ذی‌ربط هیچ نسبتی با موارد فوق ندارند؛ جدول ۱ مقادیر مصوب بر اساس قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و لایحه پیشنهادی سال ۱۴۰۴ و همچنین میزان مقرر شده آن بر اساس قوانین و مقررات (با توجه به پیش‌بینی اخذ ۵۵۰ هزار میلیارد ریال حقوق دولتی از معادن) را نشان می‌دهد.

جدول ۲. بررسی تخصیص حقوق دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴

عنوان دستگاه	موضوع	میزان مصوب سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)	میزان پیشنهادی در لایحه ۱۴۰۴ (میلیارد ریال)	تغییر اسمی (درصد)	میزان مشخص شده بر اساس قانون و مقررات (میلیارد ریال)	نسبت مقدار پیش‌بینی شده در لایحه ۱۴۰۴ به مقدار مشخص شده در قوانین و مقررات (درصد)
سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور	سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور - احیاء و بازسازی عرصه منابع طبیعی موضوع ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن	۴,۶۴۰	۵,۲۹۹	۱۴/۲	۶۶,۰۰۰	۸/۰۲
وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت صنعت، معدن و تجارت - اعتبار موضوع تکمیل نقشه‌های پایه زمین شناسی، پی جویی و اکتشاف عمومی کلیه ظرفیت‌های معدنی کشور، ... ایجاد زیرساخت‌های معدنی و وصول حقوق دولتی معادن	۱۱۱,۳۰۰	۱۳۹,۵۰۰	۲۵/۳	۴۰۱,۵۰۰	۳۴/۶۶
سهم استان‌ها	تبصره «۶» ماده (۱۴) قانون اصلاح قانون معادن و خسارت معادن	۲۷,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۳/۷	۸۲,۵۰۰	۳۴/۱۴
جمع		۱۴۲,۹۴۰	۱۷۲,۷۲۹	۲۱/۲	۵۵۰,۰۰۰	۳۱/۲۷

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴.

همان‌گونه از جدول ۲ دریافت می‌شود، علی‌رغم تصریح قوانین و مقررات، در سال ۱۴۰۴ تنها ۳۱/۲ درصد از پیش‌بینی حقوق دولتی اخذ شده برای هزینه به بخش معدن بازگردانده خواهد شد. البته لازم به ذکر است که میزان تخصیص یافته به مراتب کمتر از مقدار مصوب است. به طور مثال می‌توان به سهم استان‌ها از حقوق دولتی (۱۵ درصد) در سال ۱۴۰۲، که در جدول ۳ آمده است، اشاره کرد. همین‌طور که مشاهده می‌شود میزان اعتبار تخصیص یافته به این ردیف در سال ۱۴۰۲ حدود نصف میزان مصوب است و میزان مصوب نیز حدود ۳۵ درصد از سهم استان‌ها براساس قانون معدن است (۱۵ درصد از کل حقوق دولتی). بنابراین پیش‌بینی می‌شود که در مورد مابقی مقادیر مصوب مرتبط به بخش معدن نیز این شکاف بین مقادیر مصوب و تخصیص یافته وجود داشته باشد.

جدول ۳. میزان تخصیص سهم استان‌ها از حقوق دولتی در سال ۱۴۰۲

میزان تخصیص	میزان مصوب در قانون بودجه سال ۱۴۰۲	سهم استان‌ها بر اساس قوانین و مقررات	وصولی حقوق دولتی طبق لیست خزانه	حقوق دولتی پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال ۱۴۰۲	مقدار (میلیارد ریال)
۱۰,۴۹۹	۲۰,۰۰۰	۵۴,۸۴۱	۳۶۵,۶۰۹	۴۸۵,۰۰۰	
۲/۸	۵/۴	۱۵	۱۰۰	-	نسبت به حقوق دولتی وصولی (درصد)

مأخذ: گزارش تفریح قانون بودجه سال ۱۴۰۲.

همچنین میزان مصوب شده در ردیف‌های مختلف نسبت به سال ۱۴۰۳، ۲۱/۲ درصد رشد داشته است. در میان ردیف‌های مورد بحث، موارد مربوط به وزارت صنعت، معدن و تجارت با افزایش ۲۵/۳ درصد بیشترین میزان رشد و سهم استان‌ها با افزایش ۳/۷ درصدی کمترین میزان رشد را دارا هستند. این در حالی است که میزان رشد شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن از ابتدای ۱۴۰۳ تا مهرماه سال ۱۴۰۳ به ترتیب ۳۵/۱ و ۳۴/۴ درصد بوده است؛ لذا، با فرض عدم افزایش تورم در سال آینده، در واقع میزان مصوب تخصیص حقوق دولتی کاهش یافته است.

۴. جبران خسارت بهره‌برداری معادن و فعالیت‌های معدنی

علاوه بر حقوق دولتی، موضوع جبران خسارت‌های ناشی از فعالیت‌های معادن و صنایع معدنی، بر اساس جزء «۵» بند «الف» ماده (۴۳) قانون برنامه ششم توسعه که در جزء «۷» بند «ب» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت نیز تنفیذ شده، جزو منابع درآمدی به شمار می‌آید. بر این اساس در مواردی که به دلیل بهره‌برداری از معادن و صنایع معدنی خسارت‌هایی به اهالی ساکن در منطقه و بخش کشاورزی آن برسد، علاوه بر عوارض آلاینده‌گی با تصویب شورای معادن استان تا یک درصد از فروش واحدهای مذکور به منظور جبران خسارت و در صورت وارد شدن آسیب‌های عمومی به فعالیت‌های بهداشتی، درمانی و عمرانی مورد نیاز منطقه اختصاص می‌یابد. جدول ۴ به موارد مربوط به این حکم در جداول بودجه پرداخته است.

جدول ۴. بررسی موضوع جبران خسارت در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴

عنوان دستگاه	موضوع	میزان مصوب سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)	میزان پیشنهادی در لایحه ۱۴۰۴ (میلیارد ریال)	میزان مشخص شده بر اساس قانون (میلیارد ریال)
استانداری‌ها	جبران ناشی از بهره‌برداری از معادن و فعالیت‌های صنایع معدنی	۱,۰۰۰	۲,۰۰۰	مورد محور و بر اساس شکایتهای انجام شده

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴.

بدیهی است عوارض مذکور در صورتی تعلق می‌گیرد که یک یا چند شاکی خصوصی وجود داشته باشد و پس از اثبات وقوع تخریب و تصویب شورای معادن استان، زیان دریافتی به رفع همان مشکل اختصاص یابد. علی‌رغم این موضوع، مشخص شدن میزان دریافتی این درآمد در جداول بودجه می‌تواند چالش‌زا باشد. زیرا بیم آن می‌رود که ماده قانونی مذکور به‌عنوان حکمی عمومی میان تمام معادن و هزینه‌های اضافه بر حقوق دولتی در میان مسئولین استانی تلقی شود. تحمیل این هزینه می‌تواند فعالیت‌های معدنی را در معادن، به‌خصوص معادن کوچک و متوسط با چالش‌هایی مواجه کند. بنابراین لازم است در این خصوص، اصل بر مورد محور بودن این جرائم قرار گیرد و از تحمیل هزینه‌های بیجا بر فعالیت‌های معدنی علاوه بر حقوق دولتی اجتناب گردد.

۵. اعتبارات سازمان زمین‌شناسی

با توجه به ریسک بالای فعالیت‌های اکتشافی و الزام حضور حاکمیت در آن، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور و اعتبارات آن اهمیت ویژه‌ای دارد. جدول ۵ به طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای این سازمان پرداخته است.

جدول ۵. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران

در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴

تغییر (درصد)	میزان پیشنهادی در لایحه ۱۴۰۴ (میلیارد ریال)			میزان مصوب سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)			موضوع	عنوان دستگاه
	جمع	عمومی	ردیف متفرقه	جمع	عمومی	ردیف متفرقه		
۳۶/۱	۴۰۰	۴۰۰	۰	۲۴۶	۲۴۶	۰	برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوایی	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور
۵/۲	۶۰	۶۰	۰	۵۷	۵۷	۰	تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی مخاطرات زمین	

تغییر (درصد)	میزان پیشنهادی در لایحه ۱۴۰۴ (میلیارد ریال)			میزان مصوب سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)			موضوع	عنوان دستگاه
	جمع	عمومی	ردیف متفرقه	جمع	عمومی	ردیف متفرقه		
							ساختی و لرزه‌خیزی	
۲۵۷	۳,۵۰۰	۱,۵۰۰	۲,۰۰۰	۹۷۹	۵۷۹	۴۰۰	زمین‌شناسی عمومی ایران (تهیه اطلاعات پایه)	
۳۳/۳	۲۰,۰۰۰	۰	۲۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰	۱۵,۰۰۰	تهیه اطلاعات پایه زمین‌شناسی	
۴۷/۱	۲۳,۹۶۰	۱,۹۶۰	۲۲,۰۰۰	۱۶,۲۸۲	۸۸۲	۱۵,۴۰۰	جمع	

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴.

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، مجموع طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای این سازمان (مرتبط با وظایف حاکمیتی آن در حوزه تولید اطلاعات پایه زمین‌شناسی و اکتشافات سراسری)، به حدود ۲۳ هزار میلیارد ریال می‌رسد. بنابراین مقدار اسمی این ردیف‌ها در سال ۱۴۰۴ به طور میانگین ۴۷/۱ درصد و با توجه به تورم ۳۵/۱ درصد در سال ۱۴۰۳ (شاخص مصرف کننده)، رشد واقعی آن ۱۲ درصد محاسبه می‌شود. از نظر نسبت تغییر و مقدار آن، به ترتیب ردیف‌های زمین‌شناسی عمومی ایران با ۲۵۷ درصد و تهیه اطلاعات پایه زمین‌شناسی با ۱۵ هزار میلیارد ریال بیشترین افزایش را تجربه کرده‌اند. رشد ردیف‌های عمومی و متفرقه به ترتیب ۱۲۲ و ۴۲ درصد بوده است. لازم به ذکر است که بخش قابل توجهی از طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای مربوط به ردیف‌های متفرقه است، که امکان تحقق آن با توجه به شرایط کسری بودجه بسیار ناپایدار است.

در جدول ۶ به تخصیص طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور در سال ۱۴۰۲ پرداخته شده است.

جدول ۶. تخصیص طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۲

موضوع	میزان ردیف‌های عمومی مصوب در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ (میلیون ریال)	میزان تخصیص در سال ۱۴۰۲ (میلیون ریال)	نسبت (درصد)
برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوایی	۶۵,۰۰۰	۵۸,۲۲۰	۸۹
تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی مخاطرات زمین ساختی و لرزه‌خیزی	۶۰,۰۰۰	۳۳,۴۰۰	۵۵
زمین‌شناسی عمومی ایران (تهیه اطلاعات پایه)	۶۰۰,۰۰۰	۷۶۰,۸۶۳	۱۲۶
مجموع	۷۲۵,۰۰۰	۸۵۲,۴۵۳	۱۱۷

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و اطلاعات اخذ شده از سازمان زمین‌شناسی.

بر اساس جدول ۶ میزان تخصیص به مواردی همچون برداشت ژئوفیزیک هوایی و تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی کمتر از میزان مصوب آن است. در حالی که مبالغ تخصیص یافته به موضوع زمین‌شناسی عمومی ایران بیش از میزان مصوب آن بوده است. در این زمینه لازم به ذکر است که در این سال ۱۲۰ میلیارد ریال به عنوان ردیف‌های متفرقه (ناشی از تخصیص حقوق دولتی) در طرح‌های تملک این سازمان در نظر گرفته شده که به نظر می‌رسد در موضوع زمین‌شناسی عمومی ایران هزینه شده باشد.

در ادامه و در جدول ۷ به بررسی اعتبارات هزینه‌ای این سازمان پرداخته‌ایم.

جدول ۷. اعتبارات هزینه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه ۱۴۰۴

تغییر (درصد)	میزان پیشنهادی در لایحه ۱۴۰۴ (میلیارد ریال)				میزان مصوب سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)			عنوان دستگاه
	جمع	اختصاصی	عمومی	ردیف متفرقه	جمع	عمومی	ردیف متفرقه	
۸۵/۹	۳،۵۰۰	۰	۲،۲۰۰	۱،۳۰۰	۱،۸۸۲	۱،۶۷۵	۴۰۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور
۱۶۴	۵۰۸	۲۵۰	۲۵۸	۰	۱۹۲			پژوهشکده علوم زمین

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴.

همان‌گونه که مشاهده می‌شود اعتبارات هزینه‌ای پیش‌بینی شده سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور در سال ۱۴۰۴، به صورت اسمی حدود ۸۵ درصد و با توجه به ۳۵/۱ درصد تورم کشور (شاخص مصرف‌کننده)، به صورت حقیقی حدود ۵۰/۸ درصد رشد داشته‌اند. لازم به ذکر است عمده این افزایش مربوط به ردیف‌های متفرقه و وابسته به اخذ حقوق دولتی است؛ که تحقق آن‌ها در سال‌های گذشته با نااطمینانی همراه بوده است. مشاهده می‌شود که رشد ردیف‌های متفرقه در سال ۱۴۰۴ به حدود ۲۲۵ درصد رسیده است. به عبارت دیگر با افزایش کسری بودجه کشور، محتمل است که تخصیص حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت کاهش یافته و این ردیف به این میزان محقق نشود.

سرجمع طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای سازمان زمین‌شناسی در سال ۱۴۰۴، برای انجام وظایف حاکمیتی خود در بخش معدن، به حدود ۲۷،۴۶۰ میلیارد ریال می‌رسد. این در حالی است که وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام نموده که برای رسیدن به اهداف مندرج در برنامه هفتم پیشرفت به ۸۵،۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار در سال ۱۴۰۴ نیاز است. میزان مصوب تنها ۳۲ درصد میزان اعلام شده می‌باشد.

در جدول ۸، تخصیص اعتبارات هزینه‌ای سازمان بر اساس قانون بودجه سال ۱۴۰۲ مشاهده می‌شود.

جدول ۸. تخصیص اعتبارات هزینه‌ای در سال ۱۴۰۲

موضوع	میزان ردیف‌های عمومی مصوب در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ (میلیارد ریال)	میزان تخصیص در سال ۱۴۰۲ (میلیون ریال)	نسبت (درصد)
اعتبارات هزینه‌ای سازمان زمین‌شناسی	۱,۶۷۶	۱,۰۸۰	۶۴/۴

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و اطلاعات اخذ شده از سازمان زمین‌شناسی.

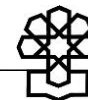
حدود ۶۴ درصد از اعتبارات مصوب این سازمان در سال ۱۴۰۲ تخصیص یافته است.

۶. بررسی درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی

با توجه به گسترش فعالیت‌های سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، هزینه‌ها و درآمدهای این سازمان و شرکت‌های زیر مجموعه اهمیت بالایی در بخش معدن و صنایع معدنی خواهد داشت. از این رو در جدول ۹ به بررسی پیش‌بینی انجام شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به نسبت سال ۱۴۰۳ خواهیم پرداخت. شایان ذکر است که تمام شرکت‌های مندرج در این جدول به نحوی زیر مجموعه ایمیدرو هستند و اطلاعات آن به نحوی در حساب‌های این سازمان در نظر گرفته شده است. درآمدها و هزینه‌های پیش‌بینی شده این سازمان در سال ۱۴۰۴ به ترتیب ۲۳/۸ و ۳۵/۹ درصد رشد داشته است. با در نظر گرفتن افزایش ۱۸/۰۶ درصدی قیمت‌های مواد معدنی در سال آینده [۱] و همچنین ۳۴/۴ تورم سالانه بخش معدن، به نظر می‌رسد این برآورد در طرف درآمدها اندکی خوش‌بینانه باشد. از سوی دیگر مشاهده می‌شود که درآمدهای دولت از ناحیه این سازمان (۵۰ درصد سود و مالیات) و همچنین اندوخته آن هر کدام کاهش ۱۹/۶ درصدی را نسبت به سال ۱۴۰۳ تجربه خواهند کرد.

جدول ۹. پیش‌بینی عملکرد شرکت‌های دولتی بخش معدن در لایحه بودجه ۱۴۰۴

نام شرکت	درآمدها (اعداد به میلیارد ریال و درصد)			هزینه‌ها (اعداد به میلیارد ریال و درصد)			مالیات و ۵۰ درصد سود (اعداد به میلیارد ریال و درصد)			اندوخته (اعداد به میلیارد ریال و درصد)		
	مصوب ۱۴۰۳	پیش‌بینی ۱۴۰۴	تغییر	مصوب ۱۴۰۳	پیش‌بینی ۱۴۰۴	تغییر	مصوب ۱۴۰۳	پیش‌بینی ۱۴۰۴	تغییر	مصوب ۱۴۰۳	پیش‌بینی ۱۴۰۴	تغییر
سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۶۹۱،۳۱۴	۸۵۶،۳۰۰	۲۳/۸	۵۳۰،۳۵۲	۷۲۰،۹۴۷	۳۵/۹	۱۲۰،۷۲۱	۹۷۰،۱۴	-۱۹/۶	۴۰،۲۴۰	۳۲،۳۳۸	-۱۹/۶
شرکت سهامی تهیه و تولید مواد معدنی ایران	۹۵،۰۱۱	۱۰۷،۴۷۲	۱۳/۱	۶۵،۳۵۰	۷۰،۴۰۷	۷/۷	۲۲،۲۴۵	۲۷،۷۹۸	۲۴/۹	۷،۴۱۵	۹،۲۶۶	۲۴/۹
شرکت سهامی زغالسنگ البرز مرکزی	۶،۹۲۱	۸،۳۴۷	۲۰/۶	۶،۵۱۱	۸،۲۷۲	۲۷	۲۰،۵	۵۵	-۷۳/۱	۲۰،۵	۱۸	-۹۱/۲
شرکت ملی فولاد ایران	۱،۶۳۳	۲،۲۱۹	۳۵/۸	۱،۲۲۵	۱،۶۷۸	۳۶/۹	۳۰،۴	۳۸۹	۲۷/۹	۱۵	۴۹	۲۲۶/۶
شرکت سهامی تولید آلومینای ایران	۸۴،۳۹۶	۱۷۷،۱۹۹	۱۰۹/۹	۷۷،۶۷۸	۱۰۷،۰۰۰	۳۷/۷	۳،۹۵۰	۶،۵۶۸	۶۶/۲	۲،۴۸۱	۳،۶۲۹	۴۶/۲
شرکت سهامی لوله گستر اسفراین	۲۷،۳۰۰	۲۷،۳۰۰	۰	۲۷،۲۸۰	۲۷،۳۰۰	۰	۱۰	۰	-۱۰۰	۱۰	۰	-۱۰۰
شرکت سهامی صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی	۸،۴۹۶	۵،۰۶۴	-۴۰/۴	۷،۴۳۳	۴،۰۵۰	-۴۵/۵	۷۴۵	۷۶۰	۲	۳۱۷	۲۵۳	-۲۰/۱
شرکت بازرگانی و خدمات صنعتی فولاد اهواز - آسکو تک	۴۸،۰۹۱	۵۲،۸۶۹	۹/۹	۴۸،۰۹۱	۵۲،۸۶۹	۹/۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰
شرکت توسعه صنایع انرژی بر پارسیان جنوب	۸۸۰	۱۰،۰۲۸	۱۶/۸	۸۰۲	۱۰،۰۰۲	۲۴/۹	۴۰	۲۰	-۵۰	۳۶	۶	-۸۳/۳

نام شرکت	درآمدها (اعداد به میلیارد ریال و درصد)			هزینه‌ها (اعداد به میلیارد ریال و درصد)			مالیات و ۵۰ درصد سود (اعداد به میلیارد ریال و درصد)			اندوخته (اعداد به میلیارد ریال و درصد)		
	تغییر	پیش‌بینی ۱۴۰۴	مصوب ۱۴۰۳	تغییر	پیش‌بینی ۱۴۰۴	مصوب ۱۴۰۳	تغییر	پیش‌بینی ۱۴۰۴	مصوب ۱۴۰۳	تغییر	پیش‌بینی ۱۴۰۴	مصوب ۱۴۰۳
شرکت تلاشگران صنعتی معدنی لامرد و پارسیان	۵۳/۴	۹۰۷	۵۹۱	۵۳/۸	۸۶۳	۵۶۱	۵۷/۱	۳۳	۲۱	۵۷/۱	۷	۷
شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران	۶۶/۶	۶۰،۱۰۸	۳۶،۰۷۴	۹۰/۲	۴۲،۴۷۸	۲۲،۳۲۴	۲۸/۲	۱۳،۲۲۱	۱۰،۳۱۱	۲۸/۲	۳،۴۳۷	۳،۴۳۷
شرکت توسعه زنجیره مس ایران	-	۲،۰۰۰	۰	-	۲،۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

مأخذ: جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴.

۷. جمع‌بندی

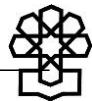
هدف این گزارش بررسی موارد مربوط به بخش معدن و صنایع معدنی در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ است. در قسمت مربوط به درآمدها مشاهده می‌شود که سرجمع مقدار حقوق دولتی پیش‌بینی شده تغییری نسبت به سال گذشته نداشته است. این در حالی است که میانگین رشد قیمت‌های مواد معدنی (تحت سناریوهای مختلف) ۱۸/۰۶ درصد محاسبه شده است. از سوی دیگر مشاهده می‌شود که برای ردیف درآمدی حاصل از اعمال عوارض بر صادرات مواد خام و محصولات معدنی و لغو معافیت مالیاتی آن عدد مشخص شده است؛ مقدار درآمد ردیف‌های مذکور در سال گذشته به صورت نمادین تعیین شده بود. همچنین عدد مشخص شده برای ۵ واحد درصد افزایش عوارض جابجایی بارهای معدنی در جداول لایحه، بیش از دو برابر محاسبات برآوردی است.

علی‌رغم تصریح قوانین و مقررات، در سال ۱۴۰۴ تنها ۳۱/۲ درصد از پیش‌بینی حقوق دولتی اخذ شده برای هزینه به بخش معدن بازگردانده خواهد شد. البته لازم به ذکر است که طبق روال سنوات قبل احتمالاً، میزان اعداد تخصیصی به مراتب کمتر از مقدار مصوب خواهد بود؛ به طور مثال تنها ۲/۸ درصد از حقوق دولتی اخذ شده در سال ۱۴۰۲ به استان‌های محل معادن تعلق گرفته است. از سوی دیگر با توجه به پیش‌بینی میزان رشد شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن در سال آینده در واقع میزان مصوب تخصیص حقوق دولتی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کاهش یافته است.

همچنین مشخص شدن میزان دریافتی ناشی از خسارت‌های بهره‌برداری از معادن و فعالیت‌های صنایع معدنی در جداول بودجه می‌تواند چالش‌زا باشد. زیرا بیم آن می‌رود که ماده قانونی مذکور به‌عنوان حکمی عمومی میان تمام معادن و هزینه‌ای اضافه بر حقوق دولتی در میان مسئولین استانی تلقی شود.

با توجه به ریسک فزاینده فعالیت در حلقه اکتشاف معادن، سازمان زمین‌شناسی و اعتبارات آن از اهمیت ویژه‌ای در بخش معدن برخوردار هستند. سرجمع طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای سازمان زمین‌شناسی در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به حدود ۲۷،۴۶۰ میلیارد ریال می‌رسد. این عدد هرچند حاکی از رشد اعداد مصوب در این خصوص نسبت به سال گذشته است اما علاوه بر احتمال عدم تخصیص، با اعداد مورد نیاز و اعلام شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت دستیابی به اهداف اکتشافی مندرج در برنامه هفتم پیشرفت (۸۵،۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار در سال ۱۴۰۴) فاصله دارد و تنها ۳۲ درصد عدد اعلام شده می‌باشد.

در نهایت با توجه به گسترش فعالیت‌های سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، هزینه‌ها و درآمدهای این سازمان و شرکت‌های زیر مجموعه در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ مورد بررسی قرار گرفت. پیش‌بینی شده که درآمدها و هزینه‌های این سازمان در سال ۱۴۰۴ به ترتیب ۲۳/۸ و ۳۵/۹ درصد رشد داشته است. این در حالی است که با توجه به پیش‌بینی رشد ۱۸/۰۶ درصد قیمت‌های مواد معدنی و ۳۴/۴ درصد هزینه‌های تولیدکنندگان این بخش، این پیش‌بینی در طرف درآمدها با خوش‌بینی همراه است.

منابع و مأخذ

- [۱] فاطمه میرجلیلی، افشین میرزائی، محمد امین احمدلو، محمدهادی عامری شهرابی، محمدحسین پیروی و حسین رجب‌پور بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۹): تبصره «۶» (حوزه صنعت، معدن و ارتباطات). ماهنامه گزارش‌های کارشناسی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. ۳۲(۸)
- [۲] سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای، ۱۴۰۳، سالنامه آماری سازمان حمل و نقل جاده‌ای در سال ۱۴۰۲.

گزیده سیاستی

ردیف‌های بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ در بخش معدن و صنایع معدنی با تغییرات مهمی نسبت به میزان مصوب سال گذشته همراه بوده است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir